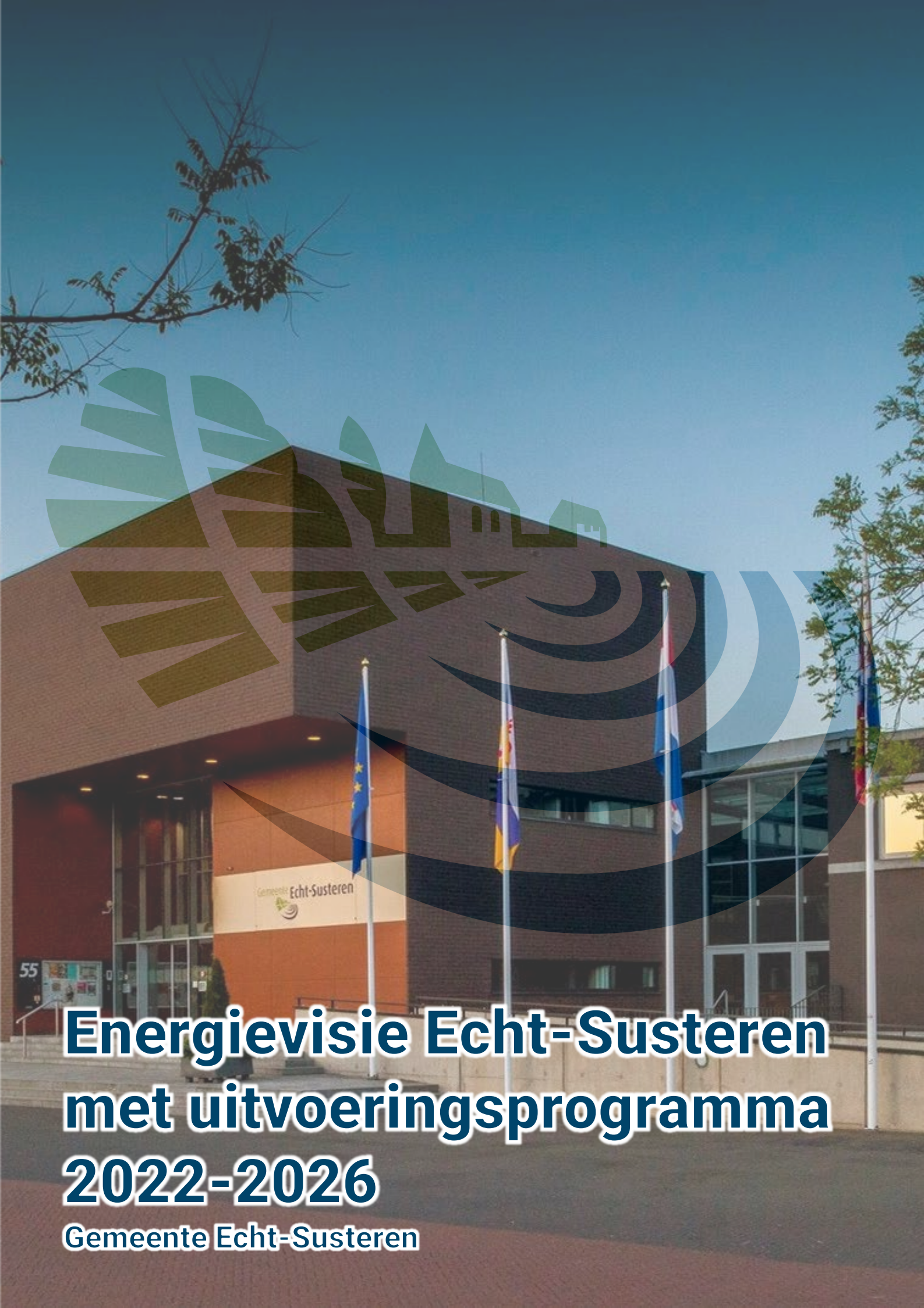

Energievisie Echt-Susteren met uitvoeringsprogramma 2022-2026

Gemeente Echt-Susteren

Inhoudsopgave

	Managementsamenvatting	*3*
1	Inleiding	*4*
2	Voortgang energievisie	*7*
3	Energievisie 2022-2026	*11*
4	Evaluatie Energievisie 2018-2022 per project	*18*
5	Programma Energievisie 2022-2026 per project	*25*
Bijlage		*30*
	Ontwikkelingen en wet- en regelgeving	

Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. De beschikbare informatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld en wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Stantec is, evenals betrokken organisaties, niet aansprakelijk voor eventueel geleden schade door onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van handelen op grond van informatie uit dit document.

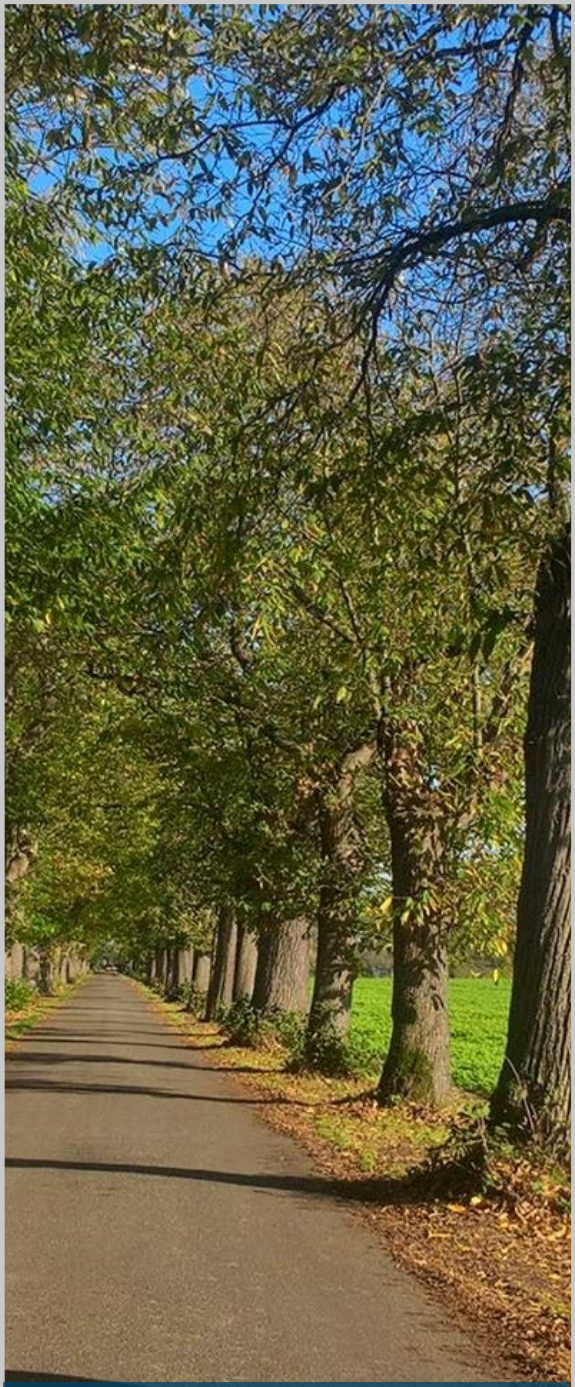

Geschreven door

Stantec

12 oktober 2022

Managementsamenvatting

Echt-Susteren heeft de ambitieuze doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn. Dit streven werd benoemd in de vorige en eerste energievisie, die voor de periode 2018-2022 gold. De afgelopen vier jaar heeft de gemeente de eerste stappen gezet om naar deze ambitie toe te werken. De belangrijkste projecten richting deze doelstelling zijn de ontwikkeling van vijf zonneparken en het onderzoek naar een windpark, mede voortkomend uit de afspraken op RES-niveau. Hier is veel voorbereidend werk voor verricht: de bestemmingsplannen voor de vijf zonneparken zijn vastgesteld en de omgevingsvergunningen zijn verleend. Daarnaast heeft de gemeente veel energie gestoken in communicatie met inwoners en beleid opgesteld voor de warmtetransitie en laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer.

Het energievisieprogramma voor de komende periode bestaat uit vijf pijlers:

1. Duurzame energieopwek:

    Ontwikkelen windpark met circa vijf turbines;

    Realiseren vijf zonneparken en invullen participatie en lokaal eigendom;

2. Wettelijke verplichtingen;
3. Communiceren & stimuleren:

    Communicatie met inwoners op alle thema's binnen de energietransitie;

4. Voorbeeldrol;
5. Visie & beleid:

    Opstellen en uitvoeren Uitvoeringsprogramma Warmte n.a.v. de Transitievisie Warmte

    Uitvoeren Regionale Energiestrategie 1.0

Met de nieuwe energievisie 2022-2026 blijft energieneutraliteit in 2040 de stip op de horizon. Hierbij is het streven om in 2040 alle plannen gereed te hebben die gezamenlijk tot energieneutraliteit leiden, ook al zou de uitvoering daarvan nog enkele jaren kunnen duren. Het vraagt om een intensieve uitvoering van het programma 2022-2026.

1 Inleiding

In 2018 heeft de gemeente de Energievisie Echt-Susteren (2018-2022) vastgesteld[1]. Nu deze periode bijna achter ons ligt, is het tijd om deze te herijken. Deze herijking is mede gebaseerd op de voortgang van de laatste vier jaar en presenteert een nieuw programma voor de komende periode.

Al in 2018 was de urgentie groot om de uitstoot van broeikasgassen, met name CO_2, te reduceren. Bovendien volgde de energievisie kort op het Klimaatakkoord van Parijs en het Nationaal Klimaatakkoord. Er werd dus veel urgentie gevoeld om een visie op te stellen op het gebied van het verduurzamen van de energievoorziening. In de laatste jaren is dat urgentiebesef verder gegroeid. Het IPCC concludeerde begin 2022 dat onmiddellijke actie nodig is om het belangrijkste doel uit het Klimaatakkoord van Parijs – maximaal 1,5 graad Celsius opwarming van de aarde in 2030 – nog in zicht te houden[2]. Bovendien zorgen diverse ontwikkelingen de laatste jaren voor wisselvallige en inmiddels aanzienlijk hogere energieprijzen. Daarom wil de Nederlandse overheid ook zelf kunnen voorzien in haar energiebehoefte. Dat is een aangrijpingspunt om sneller de energievoorziening te verduurzamen.

Echt-Susteren heeft de laatste vier jaar veel in het werk gesteld om toe te werken naar de doelstelling 2040 energieneutraal**. Energieneutraliteit wil zeggen dat de energie die in de gemeente wordt gebruikt op een duurzame manier wordt opgewekt en waar mogelijk in de gemeente zelf.** Dat kan bereikt worden door middel van een combinatie van energie besparen en het verduurzamen van de opwek van energie. Die energie kan van verschillende bronnen komen. Windenergie en zonne-energie vullen het voornaamste deel van de elektriciteitsvraag in.

Innovaties

In de energietransitie gaan de ontwikkelingen snel. De gemeente volgt relevante innovaties en past deze waar het kan toe in pilots. Denk bijvoorbeeld aan:

- Waterstof en groengas: een belangrijk toekomstperspectief voor de hybride warmtepomp is de vervanging van aardgas door een duurzaam alternatief. Dat is mogelijk in de vorm van waterstof of groengas. Op dit moment zijn beide opties nog niet geschikt om grootschalig en duurzaam in te zetten binnen de bebouwde omgeving, maar wellicht verandert dit in de toekomst.
- Batterijopslag: hoewel thuisbatterijen nog relatief duur zijn en er geen subsidie op verkrijgbaar is, zal hier naar verwachting op (korte) termijn ontwikkeling in komen. De thuisbatterij is namelijk een goede manier om overdag opgewekte energie ‘s avonds in te zetten, wanneer het bijvoorbeeld donker wordt en binnen de lichten aan gaan.

[1] https://www.echt-susteren.nl/energievisie-beleid
[2] https://www.pbl.nl/nieuws/2022/onmiddellijke-versnelling-mondiale-klimaatactie-nodig-om-doel-1.5-graden-nog-te-kunnen-halen

Scope

In onze maatschappij spelen steeds meer dringende vraagstukken. Van klimaatverandering, klimaatadaptatie, energie, energiearmoede, mobiliteit, circulariteit (afval, grondstoffen, vervuiling), consumptie, biodiversiteit, natuur, landbouw, voeding tot volkshuisvesting. Stuk voor stuk vraagstukken, die ook al vanwege hun onderlinge samenhang, vragen om 'omdenken' in de richting van duurzame ontwikkeling. Als we kijken naar de opgave van duurzaam ontwikkelen dan ligt voor het vraagstuk klimaatverandering de focus vooral op de Energievisie. In de huidige Energievisie, en ook voor de herijking, staat de opgave om in 2040 energieneutraal te zijn. De uiteindelijke doelstelling is CO_2-reductie en daarmee beperking van de klimaatverandering. Deze energievisie gaat dus enkel over duurzame energie.

Leeswijzer

Deze herijking van de energievisie reflecteert eerst op de vorige energievisie en de voortgang *(hoofdstuk 1)*. Daarna volgt een evaluatie *(hoofdstuk 2)*, waarna het herijkte uitvoeringsprogramma voor de periode 2022 – 2026 *(hoofdstuk 3)* wordt toegelicht. Hierna volgt een gedetailleerde terugblik *(hoofdstuk 4)* en vooruitblik *(hoofdstuk 5)* op projectniveau.

Afkortingen

CO_2	Koolstofdioxide. Samen met methaan het belangrijkste broeikasgas dat de opwarming van de aarde veroorzaakt.
kW, MW, GW, TW	KiloWatt, MegaWatt, GigaWatt, TeraWatt. Dit staat voor het vermogen oftewel de energie per seconde.
MJ, GJ, TJ, PJ	MegaJoule, GigaJoule, TeraJoule, PetaJoule. Dit staat voor de hoeveelheid energie .
RES	Regionale Energiestrategie
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
SDG	*Sustainable Development Goal*
WKO	Warmte-koude opslag

2 Voortgang energievisie

Samenvatting energievisie 2018-2022

In 2018 concludeerde de gemeente dat er een omvangrijke opgave lag.

Er werd geconcludeerd dat er drie soorten projecten nodig zijn om naar de duurzaamheidsambitie toe te werken:

1. wettelijk verplichte en voorbeeldprojecten;
2. projecten gericht op focusthema's;
3. overige projecten.

Zie ook *figuur 2.1*.

In de vorige energievisie heeft de gemeente vier scenario's overwogen. Deze varieerden van *niets doen* tot *best in class*, met daar tussenin de scenario's *overwegend reactief* en *overwegend proactief*. Aan elk van de scenario's was een verwacht budget en een verwachte opbrengst gekoppeld. De gemeente koos – en kiest nog steeds – voor het proactieve scenario, met daarbij het doel om energieneutraal te zijn in 2040.

Figuur 2.1: De negen thema's uit de energievisie 2018-2022.

Voortgang uitvoeringsprogramma energievisie 2018-2022

Binnen elk van de negen thema's, zoals opgenomen in *figuur 2.1* op de vorige pagina, heeft de gemeente diverse projecten opgestart. Een aantal hiervan werd als kans aangeduid in de vorige energievisie, maar anderen zijn pas later gestart. In *hoofdstuk 4* staat een uitgebreid overzicht van de voortgang per thema.

Het speerpunt van het beleid in de afgelopen periode is het realiseren van grootschalige zon- en windenergie geweest. De raad heeft op 8 oktober 2020 unaniem ingestemd om als gemeente de rol van *ontwikkelaar en investeerder* op te pakken voor de realisatie van een windpark. In 2021 is vervolgens een onderzoek opgestart, dat wordt voortgezet.

Voor zonneparken is een uitvraag in de markt gezet, waarop initiatiefnemers een plan konden indienen. De inzendingen zijn volgens een beoordelingsmatrix gewogen waarna de vijf 'best scorende' plannen zijn geselecteerd. De benodigde bestemmingsplannen zijn vastgesteld, waarmee de komende periode 40 hectare zonneparken gerealiseerd kunnen worden.

Ook op de andere acht thema's is voortgang geboekt. Voor de warmtetransitie (thema 5) en mobiliteitstransitie (thema 8) is beleid uitgewerkt in de vorm van een Transitievisie Warmte – die vervolgd wordt met een uitvoeringsprogramma warmte – en het beleid laadinfrastructuur. Ook heeft de gemeente veel tijd en energie gespendeerd aan communicatie met inwoners (thema 4) en samenwerking op RES-niveau. Voor meer details zie *hoofdstuk 4*.

Ontwikkeling energievraag en CO_2-besparing

De doelstelling van de energievisie is om te sturen richting een energieneutrale gemeente in 2040. Om grip op deze ambitie te houden, is het zinvol om de voortgang niet alleen kwalitatief maar ook cijfermatig in beeld te brengen. Dit laatste is niet eenvoudig. De vorige periode 2018-2022 was de eerste periode met een energievisie. Op veel thema's is nu beleid gevormd dat de komende jaren pas resultaten laat zien. Denk aan het warmtebeleid, mobiliteitsbeleid en ook aan de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie van grootschalige opwek van elektriciteit met zon en wind. Verder zijn de meest actuele cijfers vaak enkele jaren oud, waardoor ze niet de gehele periode van de vorige energievisie (2018-2022) dekken.

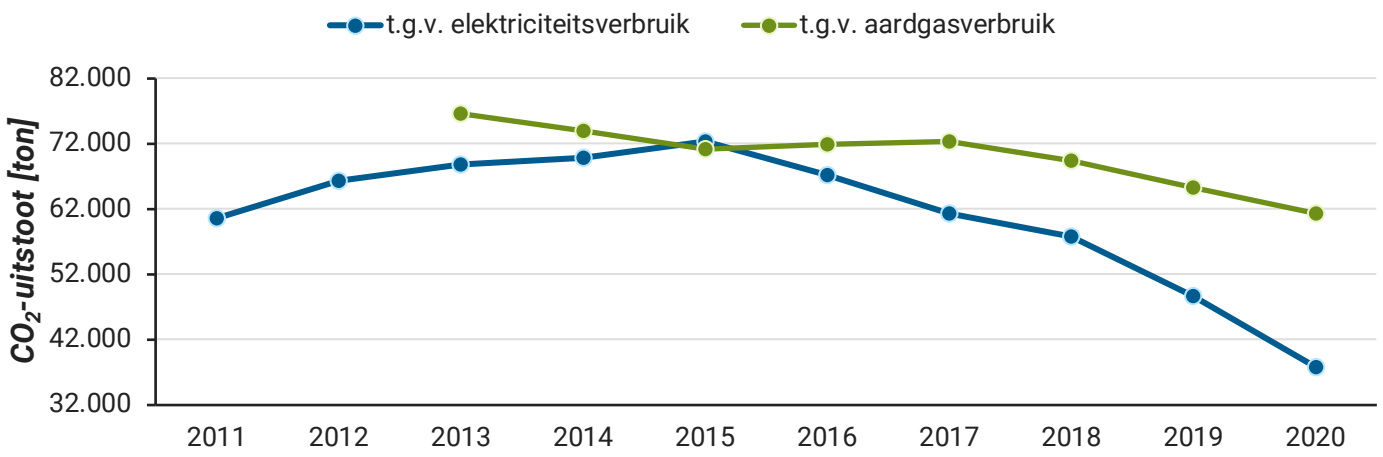

Figuur 2.2: Ontwikkeling CO_2-uitstoot Echt-Susteren[4].

In *figuur 2.2* is te zien dat de CO_2-uitstoot ten gevolge van aardgas- en elektriciteitsverbruik een flinke daling heeft ingezet. Het aantal warmtepompen is in deze periode toegenomen[3] en er is een sterke groei geweest in het aantal zonnepanelen ('zon op dak')[4]. Ook is er energie bespaard.

In *figuur 2.3* is de verwachte ontwikkeling van de energiemix afgebeeld op basis van een illustratief scenario. Dit geeft aan hoe de energievraag zich verder kan ontwikkelen als gevolg van besparingsmaatregelen, alsook elektrificatie van de warmtevoorziening en het vervoer.

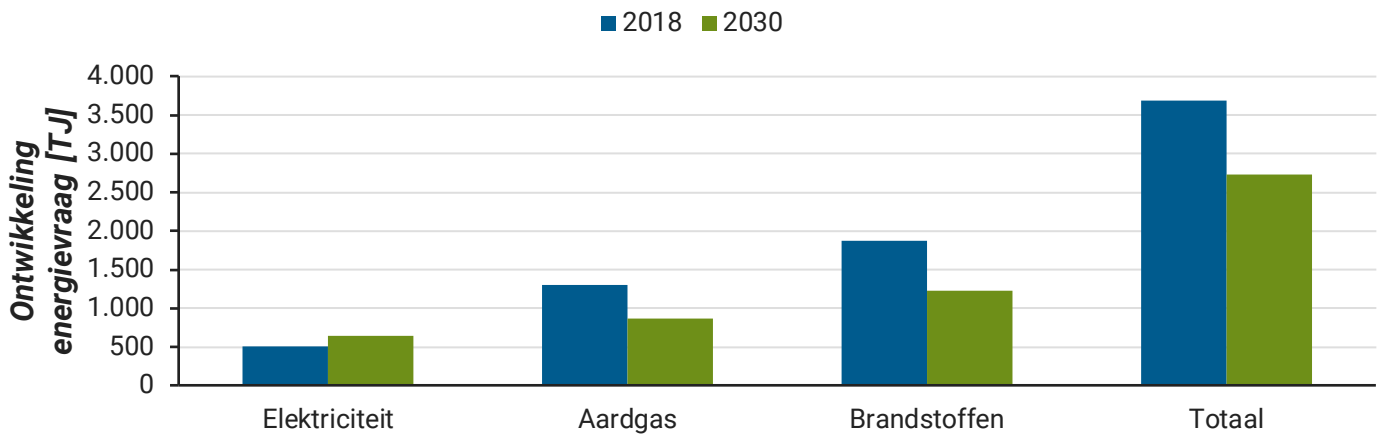

Figuur 2.3: Mogelijke ontwikkeling van de energievraag in Echt-Susteren in 2030 op basis van illustratief scenario: 17% besparing, 21% elektrificatie van mobiliteit en 20% duurzame warmte (aardgasvrij). Deze percentages houden verband met de verschillende transities die spelen. Zo moeten alle nieuw verkochte auto's vanaf 2035 elektrisch zijn en moeten alle Nederlandse gebouwen vanaf 2050 aardgasvrij en duurzaam worden verwarmd. Deze transities zijn al gestart, al zal er na 2030 een versnelling zichtbaar zijn.

Te zien is dat enerzijds de totale energievraag afneemt door besparing en efficiëntere technologieën en anderzijds een elektrificatie optreedt waardoor in algemene zin meer elektriciteit zal worden gebruikt. Dat resulteert in een toename van de elektriciteitsvraag en een afname van de aardgas- en brandstoffenvraag in 2030.

[3] https://ez.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=1de1caf227bb434cb275abed6167a790
[4] https://klimaatmonitor.databank.nl/

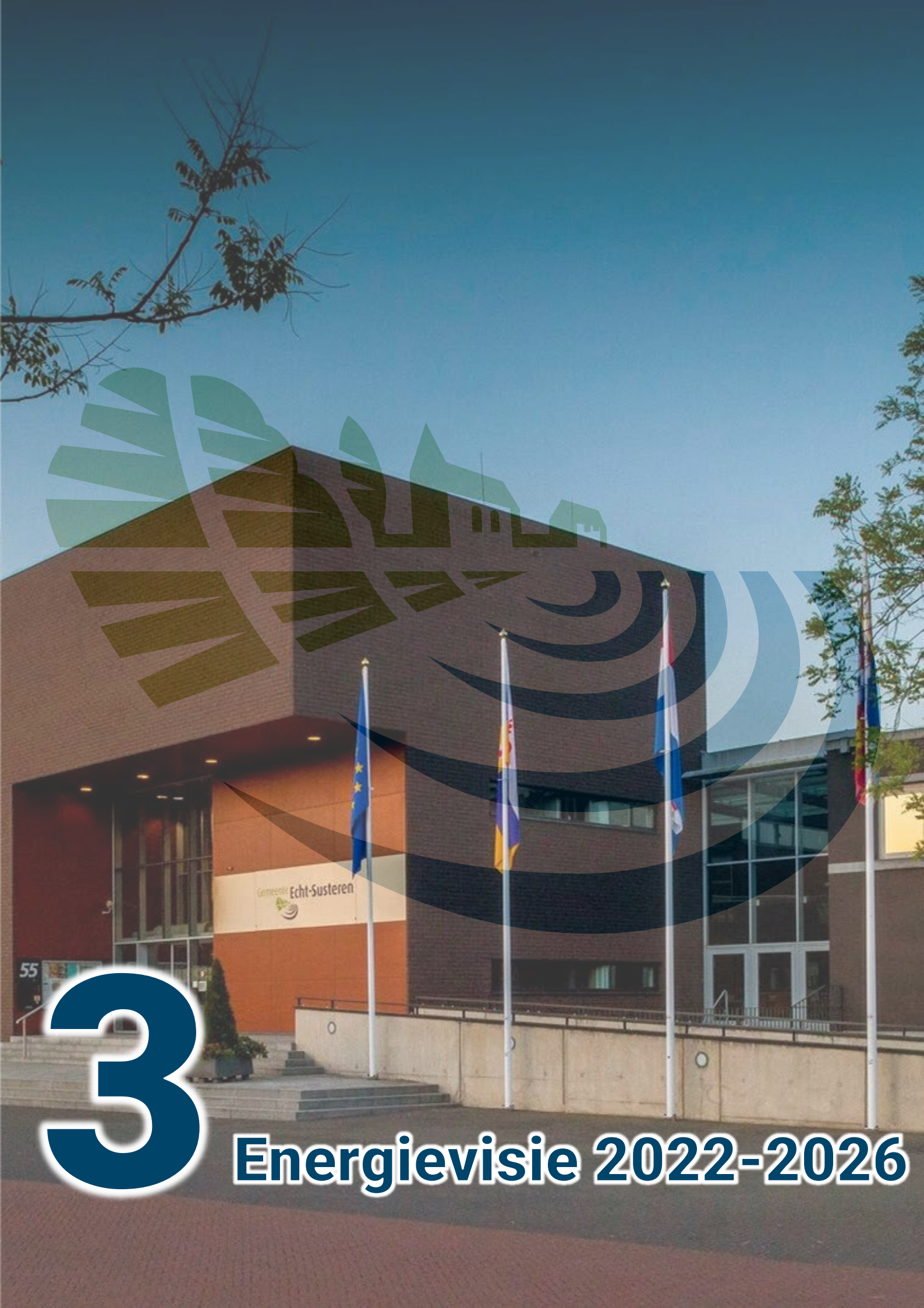

3 Energievisie 2022-2026

Op basis van de eerder beschreven voortgang in *hoofdstuk 2* (meer informatie in *hoofdstuk* 4) heeft de gemeente een herijkt programma opgesteld voor de periode 2022-2026. De *stip op de horizon* blijft energieneutraliteit in 2040, waarbij het streven is om in 2040 alle plannen gereed te hebben die gezamenlijk daadwerkelijk tot energieneutraliteit leiden – ook al zou de uitvoering daarvan nog enkele jaren kunnen duren. Hiervoor blijven elementen uit de vorige energievisie aanwezig, maar stelt de gemeente wel een nieuw programma op. Zie hiervoor *tabel 3.1*.

Tabel 3.1: Focus energievisie 2022-2026.

Rol 1	Rol 2	Rol 3	Rol 4	Rol 5
Duurzame energieopwek	Wettelijke verplichtingen	Communiceren & stimuleren	Voorbeeldrol	Visie & beleid
Grootschalige zon & Grootschalige wind	Toezicht & handhaving	Verduurzamen koop- en huurwoningen	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Warmtebeleid (o.a. TVW 2.0)
		Stimuleren verduurzamen bedrijven	Duurzame organisatie	Beleid laad-infrastructuur
		Stimuleren verduurzamen maatschappelijke organisaties		Herijkte energievisie
		Energie-armoede		

Vijf rollen

De gemeente is de regisseur van de lokale energietransitie en geeft daarbij invulling aan meerdere rollen. Allereerst is de gemeente verantwoordelijk om een bijdrage te leveren aan de opwek van duurzame energie. In de Regionale Energiestrategie wordt afgesproken welke doelstelling Noord- en Midden Limburg voornemens is om te realiseren: dat is 1,2 TWh tot 2030, verdeeld over 15 gemeenten[5]. De gemeente Echt-Susteren levert hieraan een bijdrage van ongeveer 10%. Ten tweede voert de gemeente wettelijk verplichte taken uit, zoals het toezien op en handhaven van verplichtingen voor bedrijven en organisaties. Ook zorgt de gemeente, ten derde, voor informatievoorziening naar inwoners en lokale stakeholders toe, onder andere om handelingsperspectief te creëren. De vierde rol van de gemeente is de voorbeeldrol, hieronder valt bijvoorbeeld het verduurzamen van eigen vastgoed en het gedrag van de medewerkers. Tot slot is de vijfde rol van de gemeente beleidsvormend op verschillende onderwerpen binnen de energietransitie.

Onder elke rol vallen één of enkele thema's. Dit zijn dezelfde negen thema's als in de vorige energievisie (zie *figuur 2.1*) met enkele wijzigingen. Het thema 'verduurzamen openbare verlichting' valt nu onder 'verduurzamen gemeentelijk vastgoed' en is geen apart thema meer. Drie nieuwe thema's zijn toegevoegd: 'stimuleren verduurzamen maatschappelijke organisaties', 'energievisie' en 'energiearmoede'.

[5] https://www.resnml.nl/media/2021-07/RES-Noord--en-midden---1.0-Def.(1).pdf

Inbreng van stakeholders

In het kader van de herijking van de energievisie heeft de gemeente met diverse stakeholders aan tafel gezeten. Er is afstemming geweest met regionaal netbeheerder Enexis, met woningcorporaties Nester en ZOwonen, met de energiecoöperatie Echt-Susteren Energie. Daarnaast zijn er zeven inwonersavonden georganiseerd in de kernen Echt, Susteren, Peij, Mariahoop en Nieuwstadt. De gesprekken waren bedoeld om te informeren, samenwerking te bespreken en kansen te ontdekken.

Inwoners

Vijf inwonersavonden bestonden uit twee programmaonderdelen: een reflectie op de energievisie en het ophalen van behoeften van inwoners ten behoeve van het uitvoeringsprogramma warmte. Tijdens elk van de avonden kwam goed naar voren waar inwoners behoefte aan hebben bij het verduurzamen van hun eigen woning: heldere objectieve informatie én ontzorging bij het selecteren, financieren en realiseren van de juiste maatregelen. Deze inzichten landen met name in het uitvoeringsprogramma warmte van de gemeente en minder in deze energievisie. Twee bewonersavonden waren gericht op het informeren van inwoners over de stand van zaken van de ontwikkeling van een windpark.

Energiecoöperatie

Met de energiecoöperatie Echt-Susteren Energie heeft de gemeente overlegd over de mate waarin en de wijze waarop de energiecoöperatie een rol kan spelen in de uitvoering van de energievisie. Ook wordt de professionalisering van de energiecoöperatie bekeken. Hoewel de energiecoöperatie beperkte capaciteit en middelen heeft, speelt ze namelijk graag een rol in de uitvoering. De energiecoöperatie ziet een aantal mogelijkheden om inwoners te helpen, bijvoorbeeld middels een energiecoach of warmtescan van de woning. Bij de ontwikkeling van de zonneparken speelt de energiecoöperatie een rol bij de participatie en het lokaal eigendom.

Netbeheerder

Tennet (netbeheerder hoogspanning) heeft in september 2022 aangekondigd dat er weer ruimte beschikbaar komt op het elektriciteitsnet in Noord-Brabant en Limburg. Hierdoor kunnen ze in principe de meeste grootzakelijke klanten op de wachtrij voor afname vanaf november weer een offerte aanbieden. Ook voor terugleveren komt er capaciteit beschikbaar, maar dit is lang niet genoeg om iedereen aan te sluiten. Enexis Netbeheer neemt contact met de betreffende initiatiefnemers op wanneer zij aangesloten kunnen worden. De vijf zonneparken hebben echter al een goedgekeurde aansluiting.

Woningcorporaties

De woningcorporaties ZOwonen en Nester zijn druk bezig met het isoleren van hun woningen, waarvoor vanuit nationale wetgeving en prestatieafspraken met de gemeente verplichtingen bestaan. Ook leggen ze zonnepanelen op de daken. Daarnaast wil ZOwonen een klein warmtenet aanleggen in hun complex aan de Beatrixlaan in Susteren. De gemeente onderhoudt periodiek contact met beide corporaties.

Duurzame energieopwek

Een belangrijk programmaonderdeel van de Energievisie is het opwekken van duurzame energie. De gemeente heeft de laatste jaren hard aan de voorbereidingen gewerkt om de opwek van duurzame energie (elektriciteit) mogelijk te maken. Daar kunnen de komende jaren de vruchten van geplukt worden. In de komende periode is de realisatie van alle vijf de zonneparken voorzien. De gemeente gaat ook verder met de investering en ontwikkeling van een windpark. Dat is een belangrijke focus voor de komende vier jaar. De gemeente vervolgt het ingezette proces onvertraagd.

Bij het opwekken van duurzame energie speelt de Regionale Energiestrategie (RES) een centrale rol. In RES-verband is in de regio Noord- en Midden Limburg afgesproken dat de vijftien gemeenten gezamenlijk 1,2 TWh aan duurzame opwek invullen[5]. Met de huidige duurzame opwekplannen voorziet Echt-Susteren in ongeveer 10% hiervan.

Wettelijke verplichtingen

De gemeente heeft een rol om op een aantal wettelijke verplichtingen controle en handhaving uit te voeren. In *bijlage I* staat een uitgebreid overzicht van de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving met betrekking tot duurzame energie. Op een aantal van deze ontwikkelingen is de gemeente de handhavende partij, te weten in elk geval de informatieplicht en energiebesparingsplicht voor bedrijven en instellingen en de label C-plicht voor kantoren. Die laatste is nieuw ten opzichte van de vorige energievisie, deze plicht gaat in op 1 januari 2023. De andere twee controletaken heeft de gemeente de afgelopen periode ook al opgepakt. Wat betreft het succespercentage loopt Echt-Susteren gelijk op met het nationaal gemiddelde. Deze lijn wil de gemeente voortzetten.

Communiceren & stimuleren

Ook van de inwoners wordt een bijdrage gevraagd om de duurzaamheidsambities te kunnen realiseren. Zo komt in de Transitievisie Warmte 1.0 naar voren dat de duurzame warmtevoorziening in de gemeente vooral op individueel niveau zal moeten worden ingevuld. In de praktijk betekent dit dat woningeigenaren grotendeels zelf moeten investeren in de verduurzaming van hun woning. Ook voor elektrische auto’s en zon op dak geldt dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zelf aan zet zijn. Voor de gemeente is hier een belangrijke rol weggelegd: communiceer de plannen van de gemeente, creëer bewustwording over de opgave en nut en noodzaak, en stimuleer en faciliteer inwoners om duurzame stappen te zetten. Extra aandacht gaat de komende vier jaar uit naar problematiek rondom energiearmoede.

[5] https://www.resnml.nl/media/2021-07/RES-Noord--en-midden---1.0-Def.(1).pdf

Inwoners en organisaties in de gemeente kunnen meeliften op nationale programma's, zoals de ISDE-subsidieregeling en/of het Nationaal Isolatieprogramma. De gemeente heeft de taak om op lokaal niveau de inwoners en organisaties te bereiken. De doelgroepen 'bedrijven' en 'maatschappelijke organisaties' verdienen een eigen aanpak. De laatste vier jaar heeft de gemeente bedrijven al gestimuleerd om te verduurzamen door een samenwerking met de Stichting Groene Economie Limburg. Via de Charter energietransitie MKB ondersteunt de stichting MKB-bedrijven in Limburg bij het (energetisch) verduurzamen. Naast bedrijven gaat Echt-Susteren ook maatschappelijke organisaties actief stimuleren en ondersteunen met als doelstelling dat inwoners, bedrijven en organisaties in Echt-Susteren aan de slag gaan op het gebied van warmtepompen, elektrische auto's en zon op dak.

Voorbeeldrol

Goed voorbeeld doet volgen: om die reden is de voorbeeldrol van de gemeente in de energietransitie erg belangrijk. Allereerst moet de gemeente zelf verduurzamen, denk aan het isoleren en aardgasvrij maken van de gebouwen die in beheer zijn van de gemeente. Een belangrijk project is de verdere verduurzaming van sportcomplex De Bandert. Ook zaken als de inkoop van energie en goederen en diensten, elektrificatie van gemeentelijke voertuigen en duurzaam gedrag van medewerkers van de gemeente zijn onderdeel van de voorbeeldfunctie van de overheid.

Het project dat zowel invulling geeft aan de voorbeeldrol én directe impact maakt, is het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen. Hier heeft de gemeente de afgelopen periode al op ingezet, maar versnelling is mogelijk. Daarom wil de gemeente de komende vier jaar versnellen met het verduurzamen van het eigen vastgoed.

De laatste vier jaar is ook ingezet op het duurzaam inkopen van energie. Dit loopt via Inkoopcentrum Zuid. Het verduurzamen van openbare verlichting loopt via het vervangingsprogramma ledverlichting. Dit programma loopt tot en met 2024. In dat jaar zal 98% van het areaal verduurzaamd zijn. Medewerkers van de gemeente worden aangemoedigd tot duurzaam gedrag. Een voorbeeld is de ‘fiets-naar-je-werk’-actie uit 2019. Soortgelijke acties blijft de gemeente initiëren om duurzaamheid onder medewerkers te stimuleren. Tot slot hecht de gemeente waarde aan kennisontwikkeling bij medewerkers van verschillende domeinen. De energietransitie is immers een integrale opgave. Hier blijft de gemeente invulling aan geven door informatieverstrekking en interne werksessies, zoals in de vorige periode ook onder andere gebeurd is in het kader van de Transitievisie Warmte.

Visie & beleid

Goed beleid staat aan de basis van initiatieven en projecten met impact. Daarom stelt de gemeente diverse beleidsstukken op die richting geven aan de lokale energietransitie. De gemeente is deels verplicht om deze op te stellen. Deze energievisie is één van deze beleidsstukken, net als de Transitievisie Warmte, het Uitvoeringsprogramma Warmte, het Beleidskader zonne- en windparken, de Routekaart windenergie en het Beleid laadinfrastructuur. De gemeente stelt beleid op en herijkt beleidsstukken waar nodig.

Richting beleid 2022-2026

Tot nu toe kan geconcludeerd worden dat de gemeente goede stappen heeft gezet om in 2040 energieneutraal te zijn.

De periode 2018-2022 was een opstartfase, waarin onder andere de basis werd gelegd voor de zon- en windprojecten die pas de komende periode gerealiseerd zullen worden. Daarnaast starten er steeds meer nationale programma's op, zoals de aanstaande routekaart verduurzaming sport(accommodaties) en het nationaal isolatieprogramma. Ook in de nieuwe Omgevingswet is duurzame ontwikkeling verankerd. Door aan te haken bij de nationale ontwikkelingen zal er dus steeds meer versnelling plaatsvinden richting 2040 en 2050.

We staan nu voor de verdere uitdaging om de doelstelling 2040 energieneutraal binnen bereik te houden. Er is meer besparing nodig, de opwek van duurzame energie zal omvangrijker moeten worden en het aardgasvrij maken en verduurzamen van woningen, gebouwen en bedrijven moet versneld worden. Dit betekent onder meer onverminderd uitvoering gegeven aan het Beleidskader zonne- en windparken, de Routekaart windenergie en het nieuwe Uitvoeringsprogramma Warmte.

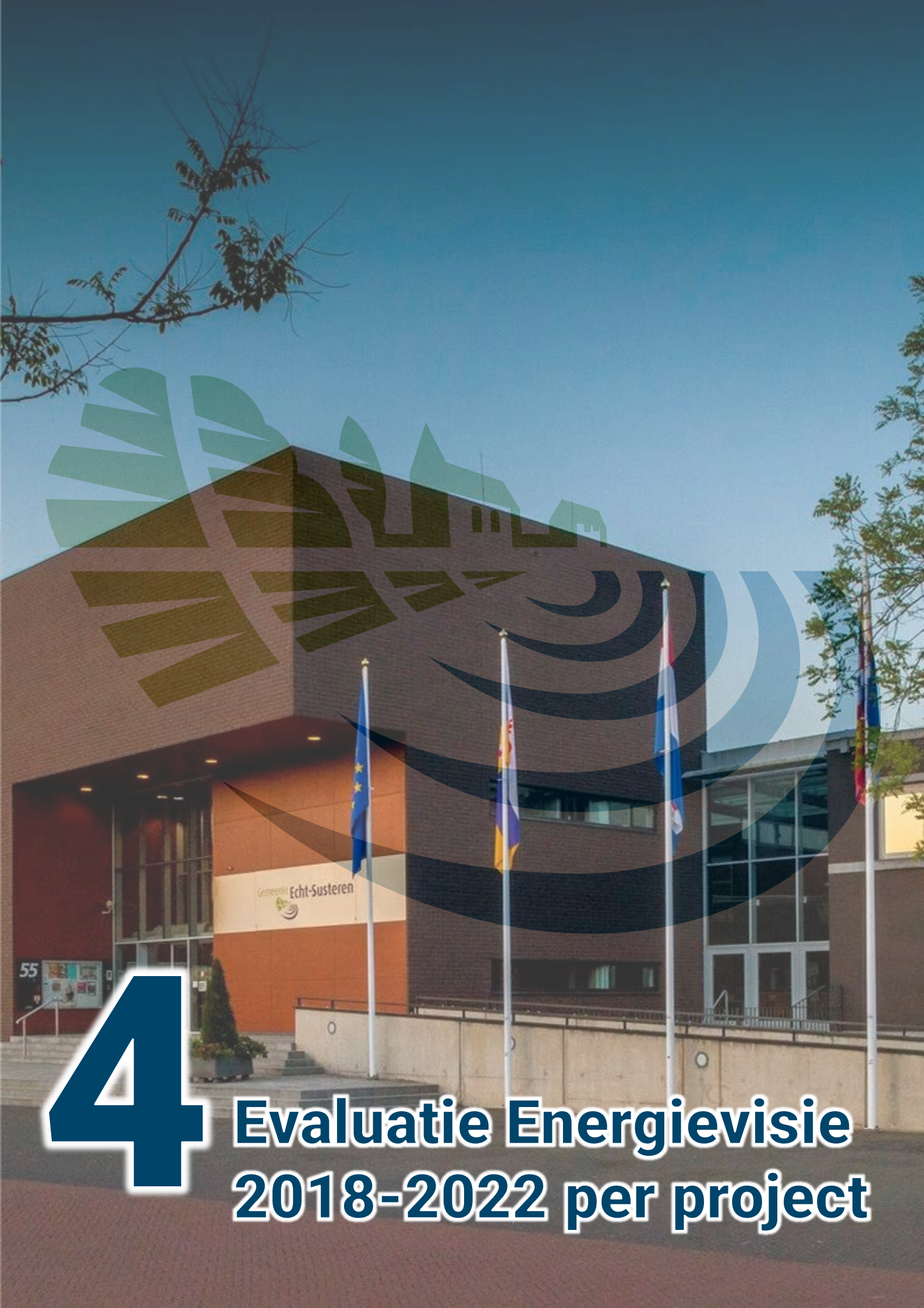

4 Evaluatie Energievisie 2018-2022 per project

In de afgelopen vier jaar zijn diverse projecten actief geweest om invulling te geven aan de negen thema's van de energievisie 2018-2022, zoals omschreven in *figuur 2.1* en *4.1*. Dit hoofdstuk blikt in meer detail terug op elk van deze projecten.

Figuur 4.1: De negen thema's uit de energievisie 2018-2022.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Onderzoek verduurzaming gemeentelijke gebouwen**: Er is een uitgebreid overzicht opgesteld van de status van verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. Dit overzicht omvat gegevens, zoals verbruik, energielabel, mogelijke verduurzamingsopties en verplichte maatregelen.
- **Streven gemeentelijk eigendom naar label B of hoger**: Op basis van het eerder genoemde overzicht van de status van gemeentelijke gebouwen kan worden geconcludeerd dat energielabel C als gemiddelde gehaald is. Opgemerkt wordt dat al iets meer dan de helft van de gebouwen een label A heeft.
- **Zonnepanelen gemeentelijk vastgoed**: Waar mogelijk zijn al op veel gemeentelijke gebouwen, waaronder ook gemeenschapshuizen, zonnepanelen gelegd.

Toezicht & handhaving bedrijven

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Informatieplicht en energie-auditplicht**: Aan de per 1 juli 2019 wettelijk verplichte informatieplicht energiebesparing (bedrijven met meer dan 50.000 kWh of 25.000 m3 per jaar) hebben 104 van de 160 bedrijven in Echt-Susteren voldaan (65%). Het landelijk gemiddelde is 66%. In 2021 zijn er in de gemeente Echt-Susteren 69 energiecontroles uitgevoerd bij bedrijven (waarvan 62 administratieve controles. Door de coronamaatregelen waren fysieke controles niet altijd mogelijk).
- **Enthousiasmeren via informatieplicht of EED**: Tijdens informatiebijeenkomsten voor bedrijven is/wordt dit onderwerp meegenomen.
- **Handhaving (via de RUD)**: De gemeente werkt samen met de RUD en heeft het aantal uren voor de RUD voor bedrijfscontroles en informatieplicht uitgebreid.
- **Energiebesparingsonderzoeken**: Er zijn energiebesparingsonderzoeken beoordeeld.
- **Vergunningen**: Hiervoor zijn energieadviezen verleend.
- **Energielabel C kantoren**: Aanschrijvingen en bedrijfsbezoeken in de aanloop naar de wettelijke verplichting per 1 januari 2023 dat een kantoorgebouw minimaal energielabel C moet hebben.

Duurzaam inkopen

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Faciliteren laadinfrastructuur**: Er zijn 3 elektrische laadpalen (met elk 2 laadpunten) geplaatst op het parkeerterrein van het gemeentehuis.
- **Stimuleren voorbeeldgedrag eigen medewerkers (campagne) en duurzame mobiliteit (laadpalen, e-car sharing)**: Er is een ‘fiets naar je werk’-uitdaging georganiseerd onder medewerkers van de gemeente. Deze liep van 24 oktober 2019 tot 1 februari 2020. Er zijn 7248 fietskilometers gerealiseerd, hetgeen uitkomt op een besparing van 1450kg CO2. Daarnaast is er bewustwording gecreëerd bij medewerkers. Door het thuiswerkadvies als gevolg van de coronacrisis werd de actie vroegtijdig beëindigd. Op het gebied van deelvervoer heeft de gemeente voor haar medewerkers 3 elektrische auto’s en een aantal (elektrische) fietsen georganiseerd voor dienstreizen.
- **Inkoop energie**: In december 2018 zijn duurzame energiecontracten afgesloten. Er wordt elektriciteit afgenomen van 100% Europese wind. De CO2-uitstoot van het ingekocht gas wordt gecompenseerd met certificaten ‘Ver Gold standard’. In dit geval ook van Europese Wind, hiervoor wordt een toeslag in rekening gebracht.

Verduurzamen koop- en huurwoningen

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Energiecoöperatie Echt-Susteren Energie**: De gemeente overlegt periodiek met de energiecoöperatie. De professionalisering hiervan wordt bekeken. De energiecoöperatie organiseert (i.s.m. de gemeente) activiteiten, zoals een energiemarkt, in het kader van bewustwording en energiebesparing.
- **Afspraken woningbouwcorporaties**: Periodieke afstemming gericht op nakoming van de jaarlijkse prestatieafspraken over verduurzaming van sociale huurwoningen.
- **Energieloket**: Het online energieloket van nieuwe energie in Limburg is in de gemeente actief geweest, maar inmiddels is de gemeente een samenwerking aangegaan met het Duurzaam Bouwloket om inwoners te ondersteunen met het verduurzamen van hun woning.
- **Subsidiemogelijkheden en leningen zoals Duurzaam Thuis**: Er zijn nationale subsidieregelingen, de gemeente heeft hierin een informerende en ook (steeds meer) een ondersteunende rol.
- **Zonnepanelenproject**: De gemeente heeft een leidraad 'kleinschalige initiatieven zonnestroomsystemen' opgesteld. Deze leidraad is bedoeld om aan te geven waar zonnestroomsystemen aan moeten voldoen om het eigen pand van duurzame energie te voorzien.
- **Stimuleren**: Diverse communicatie- en informatieacties zijn de afgelopen periode opgezet om inwoners te informeren. Denk aan bijvoorbeeld: RRE-voucheractie, aardgasvrijchecker, duurzaam bouwloket, duurzame huizenroute, energiemarkt, duurzaamheidsfolder, bijeenkomsten in 9 kernen in 2019, webinar in 2020 en informatiebijeenkomsten in 5 kernen in 2022. Zie het uitvoeringsprogramma warmte voor meer informatie.
- **Energiescans**: Inwoners kunnen terecht bij de energiecoöperatie voor energiescans.
- **Start pilot aardgasvrije wijken**: De gemeente heeft een subsidie PAW (programma aardgasvrije wijken) aangevraagd voor een pilot in de buurt Cristina (Nieuwstadt-Oost), maar heeft deze helaas niet ontvangen. Het in dit kader bedachte ontzorgingsconcept vormt onderdeel van het uitvoeringsprogramma warmte. Voor meer informatie zie het uitvoeringsprogramma warmte.
- **Uitvoeringsprogramma warmte**: Zie het uitvoeringsprogramma warmte voor een detailoverzicht van alle lopende en op te starten projecten om kopers en huurders te helpen verduurzamen.

Verduurzamen warmtevoorziening woningen en gebouwen

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Opstellen transitievisie warmte Echt-Susteren (69 wijken)**: Uitgevoerd. De gemeente focust op gasreductie en niet primair op 100% aardgasvrij, mede gezien de potentie die volgt uit de pandenanalyse; veel woningen zijn alleen geschikt voor hybride oplossingen.
- **Aansluiten bij kennisdeling**: Uitgevoerd en wordt voortgezet, zie uitvoeringsprogramma warmte. Onder andere in regionaal verband van de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg vindt continue kennisuitwisseling plaats tussen gemeenten.
- **Samenwerking Midden Limburg, transitie naar aardgasvrije wijken**: De Transitievisie Warmte is opgesteld in nauwe samenwerking met buurgemeenten Maasgouw en Roerdalen.
- **Haalbaarheidsstudie Het Groene Net Nieuwstadt**: Haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Resultaat: aansluiting van een deel van Nieuwstadt op het Groene Net niet haalbaar vanwege een negatieve businesscase.

Grootschalige zon en wind

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Beleidskader**: Op 26 september 2019 heeft de gemeenteraad het Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren vastgesteld. Op 8 oktober 2020 heeft de gemeenteraad de Routekaart windenergie gemeente Echt-Susteren vastgesteld.
- **Ontwikkeling zonneparken**: Op basis van het beleidskader is een selectieprocedure gestart voor de ontwikkeling van in principe 5 pilotprojecten zonneparken in onze gemeente. Hiertoe is een collectieve uitvraag gedaan aan de markt. Om te komen tot een zo objectief en transparant mogelijke beoordeling van de zonneparken is een beoordelingsmatrix vastgesteld en een adviespanel ingesteld van interne en externe deskundigen. Van de ingediende 17 initiatieven zijn de 5 beste geselecteerd. De bestemmingsplannen zijn vastgesteld (4 definitief, bij 1 bestemmingsplan loopt anno 2022 een beroepszaak). De 5 zonneparken betreft in totaal ruim 40 hectare.
- **Ontwikkeling windenergie**: In de Routekaart windenergie pakt de gemeente de rol op van ontwikkelaar en investeerder voor de realisatie van een windpark. Er loopt een ontwikkelproces voor een windpark met ongeveer 5 windturbines. In 2021 zijn voorbereidende onderzoeken opgestart en wordt gemeentebreed bekeken welke mogelijkheden er zijn.

- **Zon op dak**: Dit stimuleert de gemeente voor daken waar de gemeente geen eigenaar van is. In nieuwe bestemmingsplannen wordt zon op dak voorgeschreven bijvoorbeeld bij nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. De gemeente benoemt zon op dak bij inwonersbijeenkomsten en in andere communicatie met inwoners en bedrijven. Er wordt samengewerkt met regionaal netbeheerder Enexis om onder meer netcongestie af te stemmen.
- **Regionale energiestrategie**: Gemeente Echt-Susteren heeft ingestemd met de regionale ambitie van Noord- en Midden Limburg om samen 1,2 TWh duurzame energie op te wekken voor 2030.

Stimuleren verduurzamen bedrijven

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Charter MKB**: De gemeente wil bedrijven helpen verduurzamen en zon op dak verder stimuleren. Voor de uitvoering van de verduurzaming van bedrijven is opdracht verleend aan Stichting Groene Economie Limburg (de zogenaamde Charter energietransitie MKB) door alle Limburgse gemeenten en de provincie. Daarnaast is bedrijventerrein De Berk (inclusief Business Park Midden-Limburg) aangewezen als pilot om een extra impuls te geven aan verduurzaming van dit bedrijventerrein. De pilot staat in het teken van onderlinge samenwerking tussen bedrijven en tussen bedrijven en kennisinstellingen om te komen tot vernieuwende energiemaatregelen. Naast maatregelen gericht op energiebesparing en inzet van duurzame energiebronnen wordt ook ingezet op het verbinden van energiestromen.

Verduurzamen mobiliteit

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Beleid laadpalen doorontwikkelen, meeliften op ontwikkelingen**: Het gemeentelijk beleidskader voor laadinfrastructuur is vastgesteld, uitrol van laadpalen is lopende.
- **Monitoren ontwikkelingen en anticiperen met beleid**: Beleid laadinfrastructuur is vastgesteld
- **Beschikbaarheid laadpalen**: Het aantal publieke laadpalen is uitgebreid met 9 laadpalen (met elk 2 aansluitingen). Dit brengt het totaal aantal laadpalen op 25 (met elk 2 aansluitingen).

Verduurzamen openbare verlichting

In de periode 2018-2022 was de voortgang van projecten binnen dit thema:

- **Vervangen openbare verlichting door led-verlichting**: Aan deze doelstelling wordt invulling gegeven via het vervangingsprogramma ledverlichting. Het vervangingsprogramma ledverlichting 2020 t/m 2024 is verder uitgerold en wordt versneld. In 2024 moet 98% verduurzaamd zijn.

Doorlopende implementatieprojecten

Deze projecten zijn niet onderdeel van één thema, maar ondersteunend:

- **Communicatie**: Doorlopend. De gemeente heeft veel ingezet op externe communicatie, onder andere met de 9-kernenavonden rondom de vorige energievisie en de 5-kernenavonden rondom de huidige. Ook intern staat duurzaamheid prominenter op de agenda dan vier jaar geleden. Er zijn bijvoorbeeld rondom de Transitievisie Warmte diverse workshops georganiseerd om medewerkers te infomeren, te stimuleren en input op te halen. Verder zijn er webinars voor inwoners en bedrijven, bijeenkomsten georganiseerd binnen het traject t.b.v. de ontwikkeling van vijf zonneparken en inwonersbijeenkomsten op het gebied van windenergie. In samenwerking met de energiecoöperatie is o.a. een duurzaamheidsmarkt georganiseerd en een duurzaamheidsfolder samengesteld.
- **Aanjagen, monitoren en bijsturen initiatieven en projecten, verantwoording afleggen, rapporteren. Organiseren platform voor kennisuitwisseling en samenwerking**: Doorlopend.
- **Voorlichting**: Er is in het kader van de Nationale Klimaatweken bij 8 basisscholen les gegeven aan groep 8 over energie en duurzaamheid. Op het Connect College is ook een presentatie verzorgd, de online escaperoom duurzaamheid gespeeld en een Klimaatcompetitie georganiseerd. Maatschappelijke organisaties en bedrijven worden via het Waekblaad geïnformeerd over o.a. subsidiekansen.

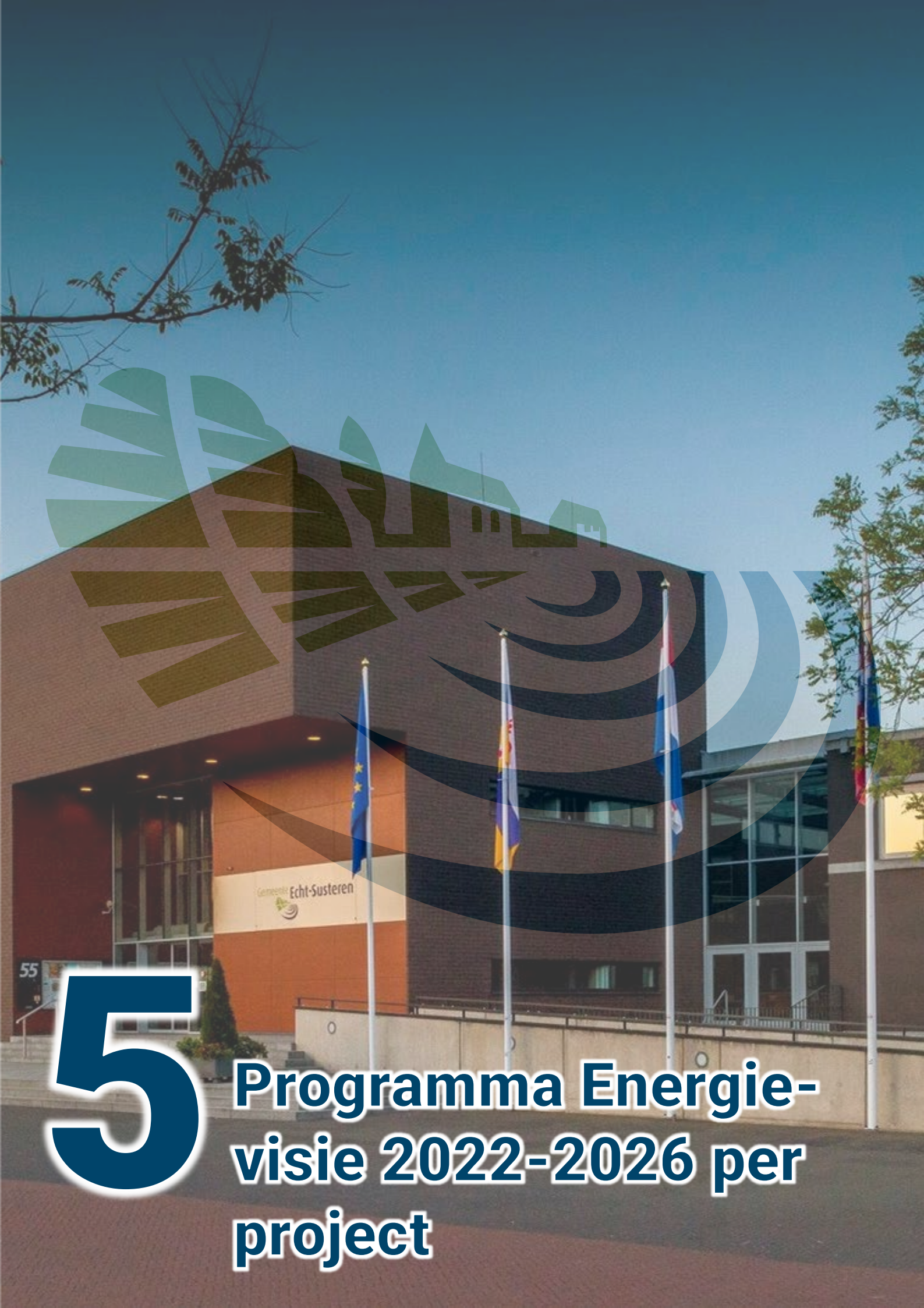

5 Programma Energie-visie 2022-2026 per project

In *hoofdstuk 3* werd de nieuwe energievisie voor de periode 2022-2026 al gepresenteerd. In de nieuwe structuur wordt onderscheid gemaakt tussen vijf rollen die de gemeente bekleedt, waar in totaal elf thema's onder vallen – zie ook *tabel 3.1* en *5.1*. Elk van deze thema's bevat één of enkele projecten, waar in dit hoofdstuk meer informatie over gegeven wordt.

Tabel 5.1: Focus energievisie 2022-2026.

Rol 1	Rol 2	Rol 3	Rol 4	Rol 5
Duurzame energieopwek	Wettelijke verplichtingen	Communiceren & stimuleren	Voorbeeldrol	Visie & beleid
Grootschalige zon & Grootschalige wind	Toezicht & handhaving	Verduurzamen koop- en huurwoningen	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Warmtebeleid (o.a. TVW 2.0)
		Stimuleren verduurzamen bedrijven	Duurzame organisatie	Beleid laad-infrastructuur
		Stimuleren verduurzamen maatschappelijke organisaties		Herijkte energievisie
		Energie-armoede		

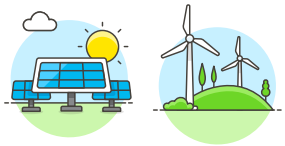

Grootschalige zon & wind

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Zon**: Realisatie van de vijf in ontwikkeling zijnde zonneparken. Onderdeel hiervan is de uitwerking van een omgevingsfonds en het 50% lokaal eigendom*. Tevens vindt een evaluatie van dit pilottraject plaats.
- **Wind**: Planologische proces, waarin participatie en omgevingsdialoog een belangrijke rol spelen.
- **Zon op dak**: Dit stimuleert de gemeente voor daken die de gemeente niet zelf in eigendom heeft.

** Lokaal eigendom betekent niet per definitie participeren in de exploitatie van een zonnepark of windpark. Lokaal eigendom betekent wel dat men minimaal kan investeren met een financieel rendement. Lokaal eigendom kan vormgegeven worden door de overheid, het bedrijfsleven of (vertegenwoordiging van) inwoners waarbij elke vorm van eigendom kan terugvloeien naar de lokale bevolking.*

Toezicht & handhaving

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Informatieplicht**: Controleren van bedrijven met de wettelijk verplichte informatieplicht energiebesparing (bedrijven met meer dan 50.000 kWh of 25.000 m3 per jaar).
- **Energie-audit EED**: Controleren van bedrijven met de wettelijk verplichte energie-audit EED: bedrijven met meer dan 250 fte of een jaaromzet van tenminste € 50 miljoen en een jaarlijkse balanstotaal van meer dan € 43 miljoen.
- **Energielabel C kantoren**: Controleren van kantoren met de wettelijke verplichting om tenminste energielabel C te hebben (kantoren met tenminste 100 m2 gebruiksoppervlakte).
- **Energiebesparingsonderzoeken**: Ook in de komende periode worden energiebesparings-onderzoeken beoordeeld.
- **Vergunningen**: Ook in de komende periode worden hiervoor energieadviezen verleend.

Verduurzamen koop- en huurwoningen

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Communicatie**: De gemeente doet veel aan communicatie voor de doelgroep inwoners. Dat blijft de komende periode het geval. De gemeente informeert inwoners over lopende projecten, beschikbare subsidies en nut en noodzaak. Binnen het uitvoeringsprogramma warmte worden specifiek campagnes opgestart voor isolatiemaatregelen en warmtepompen, en een ontzorgingstraject voor woningeigenaren.
- **Woningcorporaties**: Met woningcorporaties Nester en ZOwonen is periodiek overleg, onder andere over prestatieafspraken op gebied van duurzaamheid. Indien de woningcorporaties nieuwe projecten ontwikkelen, worden in overleg met de gemeente de koppelkansen bekeken.

Stimuleren verduurzamen bedrijven

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Charter MKB**: Charter energietransitie MKB loopt door tot en met 2024, uitgevoerd door Stichting Groene Economie Limburg.

Stimuleren verduurzamen maatschappelijke organisaties

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Gastlessen**: Gastlessen op scholen in de gemeente worden de komende periode voortgezet.
- **Nationaal isolatieprogramma**: Voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed maakt de gemeente de komende periode gebruik van de nieuwe subsidie die onderdeel is van het nationaal isolatieprogramma. De gemeente vraagt deze aan voor twee gebouwen.

Energiearmoede

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Rijksmiddelen**: Minima, die in slecht geïsoleerde woningen wonen, helpen met verduurzamen. Met de in 2022 beschikbaar gestelde middelen vanuit het Rijk, zet de gemeente een voucherregeling op voor energiebesparende maatregelen, witgoed en een optie energieadviseur. De looptijd is tot en met 31 december 2023.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Vastgoed verduurzamen**: In ieder geval op natuurlijke momenten. Ook moeten de aanpassingen altijd een logische stap richting de eindsituatie zijn. Versnelling is voorstelbaar vanwege de prijsontwikkelingen op de energiemarkt.
- **MJOP**: De gemeente stelt voor haar gebouwen een duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) op.
- **Ledverlichting openbare verlichting**: Het vervangingsprogramma ledverlichting 2020 t/m 2024 wordt verder uitgerold en versneld. In 2024 is 98% van het areaal verduurzaamd.

Duurzame organisatie

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Inkoop energie**: De gemeente koopt haar energie regionaal in via het Inkoopcentrum Zuid. Het streven is om uiteindelijk alle energie voor gemeentelijke gebouwen zelf op te wekken (of duurzaam in te kopen).
- **Mobiliteit van medewerkers**: De gemeente faciliteert laadpalen en stimuleert duurzame mobiliteit. Het woon-werkverkeer wordt al beperkt doordat de gemeente het hybride werken ondersteunt.

- **Interne bewustwording en verankering**: De gemeente gaat door met het organiseren van interne bewustwordingsworkshops. Verder is het streven om duurzaamheid niet alleen als aparte paragraaf op te nemen in raadsvoorstellen, maar ook in collegevoorstellen. In samenwerking met andere afdelingen op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit e.a. wordt gekeken naar mogelijkheden om duurzaamheid sterker intern te verankeren (bijvoorbeeld door Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)).

Warmtebeleid

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Uitvoeringsprogramma warmte**: De gemeente stelt in 2022 een uitvoeringsprogramma warmte op. Onderdeel hiervan is een ontzorgingsprogramma.
- **Transitievisie Warmte (warmteprogramma) 2.0**: Uiterlijk eind 2026 stelt de gemeente een herijkte Transitievisie Warmte op.

Beleid laadinfrastructuur

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Beleid laadinfrastructuur**: De gemeente heeft beleid opgesteld voor het realiseren van de elektrische laadinfrastructuur. Ook deelvervoer komt hier aan de orde.

Energievisie

In de periode 2022-2026 staan deze projecten gepland binnen dit thema:

- **Herijking energievisie**: De gemeente stelt voor de periode 2026-2030 een herijkte versie op.

Bijlage

Bijlage: Ontwikkelingen en wet- en regelgeving

Tabel I.1: Overzicht ontwikkelingen wet- en regelgeving

Verplichting	Omschrijving
Energielabel (utiliteits)bouw	Bij verkoop, verhuur of oplevering van (utiliteits)gebouwen is een energielabel verplicht. Daarnaast is het verplicht om de energieprestatie-indicator (de labelklasse) van een geldig energielabel weer te geven op het moment dat een gebouw te koop of te huur wordt aangeboden middels advertenties in commerciële media. Het energielabel is maximaal 10 jaar geldig.
Energielabel woningen	Bij de verkoop, verhuur en oplevering van woningen is een geldig energielabel verplicht. Het energielabel voor woningen is een instrument dat inzicht geeft in de energieprestatie van de woning en verbetermogelijkheden voor isolatie en installaties. Dat geeft de woningeigenaar handelingsperspectief. Hiermee kan de woning verder worden verduurzaamd, energiekosten worden bespaard en het wooncomfort toenemen.
Energielabel C kantoren	Per 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m^2 per jaar. Voldoet het gebouw dan niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor worden gebruikt. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. Het bevoegd gezag treedt op als handhaver bij overtreding van de Energielabel C-verplichting. Het bevoegd gezag is meestal de gemeente waar het kantoorgebouw is gevestigd.
Informatieplicht / energiebesparingsplicht	Sinds 1 juli 2019 moeten bedrijven of instellingen voldoen aan de informatieplicht energiebesparing. Verbruikt een bedrijf of instelling (Wet milieubeheer-inrichting) per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m^3 aardgas (gelijkwaardig)? Dan is het bedrijf of de instelling op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen meteen terugverdientijd van vijf jaar of minder. Dit is de energiebesparingsplicht. Op dit moment (2022) worden de erkende maatregelenlijsten (EML) geactualiseerd voor een tweede ronde informatieplicht energiebesparing in 2023.
Eis hernieuwbare energie bij ingrijpende verbouwing of renovatie	Per 1 februari 2022 is het verplicht om bij ingrijpende renovaties van woningen en utiliteitsgebouwen in Nederland een minimale hoeveelheid duurzame energie op te wekken met zonnepanelen, warmtepompen of een zonneboiler. De verplichting vloeit voort uit de EU-richtlijn Renewable Energy Directive II (RED II).
BENG-eis nieuwbouw	Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat aanvragen van de omgevingsvergunning vanaf 1 januari 2021 moeten voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG).

Verplichting	Omschrijving
EPBD III	Op 10 juli 2018 heeft de Europese Commissie de herziene Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III) vastgesteld. Deze richtlijn heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, waardoor het energiegebruik daalt. De richtlijn is op 10 maart 2020 geïmplementeerd in de Nederlandse wet- en regelgeving. Vanaf deze datum moet aan de regeling en eisen worden voldaan. De EPBD III is gericht op organisaties en personen die op het terrein van de gebouwde omgeving actief zijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om woningcorporaties, gebouweigenaren, huurders, technische dienstverleners, bouwbedrijven, bouwmaterialenindustrie, bouw- en woningtoezichtinstanties, de installatiesector, netbeheerders, architecten, keuringsinstanties en gemeenten. De maatregelen uit de EPBD III zijn onderverdeeld in drie thema's: 1. Systeemeisen technische bouwsystemen; 2. Technische keuringen verwarmings-en aircosystemen; 3. Laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer.
EU-richtlijn schone voertuigen	Per 2 augustus 2021 geldt voor aanbestedende diensten de Europese Richtlijn ter bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (2019/1161/EU), meestal Clean Vehicles Directive (CVD) genoemd. Doel van de richtlijn is om de markt voor schone en energie-efficiënte voertuigen door middel van publieke inkoop te bevorderen. Nederland heeft de richtlijn geïmplementeerd in de nationale Regeling bevordering schone wegvoertuigen.
Transitievisie Warmte (Warmteprogramma) & (wijk)uitvoeringsprogramma	Verplichting om vanaf 2022 daadwerkelijk met de (wijk)uitvoeringsplannen aan de slag te gaan om de doelstellingen en richtlijnen van 2030 en 2050 te behalen richting aardgasvrij. Elke vijf jaar een actualisatie van de TVW (ontwikkelingen en technische mogelijkheden). De eerste actualisatie moet in 2026 plaatsvinden. De Transitievisie Warmte heeft een andere naam gekregen en heet nu het Warmteprogramma.
RES-bod	In het Klimaatakkoord (2019) is afgesproken dat de 30 regio's in Nederland samen in 2030 tenminste 35 TWh aan grootschalige duurzame elektriciteit op land opwekken (door middel van zonne- of windenergie). Hiervoor is de Regionale Energiestrategie (RES) in het leven geroepen. Elke RES-regio moest uiterlijk medio 2021 een eerste bod aan het Rijk doen, wat idealiter samen op 35 TWh uitkomt. De gemeente Echt-Susteren behoort tot de RES-regio Noord- en Midden Limburg, dat een gezamenlijk bod van 1,2 TWh heeft ingediend.
Nieuwe personenauto's elektrisch vanaf 2030	Alle nieuwe personenauto's die in 2030 op de markt komen, moeten 100% elektrisch zijn. Deze auto's rijden dan op elektriciteit uit een batterij, waterstof-brandstofcel of zonnepanelen.

Verplichting	Omschrijving
Jaarverplichting Energie Vervoer	De Jaarverplichting Energie Vervoer wordt ingezet naast andere maatregelen om de CO_2-uitstoot van de vervoersector te verminderen. Denk aan het vergroten van de efficiëntie van vervoer en het stimuleren van elektrisch rijden. Hernieuwbare (bio)brandstoffen worden ingezet waar verbrandingsmotoren nog noodzakelijk zijn. De Jaarverplichting Energie Vervoer verplicht bedrijven in Nederland die brandstof leveren aan vervoer om een gedeelte van die brandstof uit hernieuwbare energie te laten bestaan. Het gaat hier om benzine en diesel voor vervoersbestemmingen waarvoor een vergunning geldt. Dit zijn bijvoorbeeld wegvoertuigen en spoorvoertuigen, maar ook landbouwtrekkers en de pleziervaart. De jaarverplichting klimt van het verminderen van de broeikasuitstoot van brandstoffen voor vervoer met 16,4% in 2022 naar 27,1% in 2030.
Laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer	Met de herziene Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III) komt er een verplichting voor het aanleggen van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen in de private gebouwde omgeving. Dit komt ten goede aan een bredere toepassing van elektrisch vervoer. Deze verplichting wordt vastgelegd in het Bouwbesluit en er moet bij de ontwikkeling van bouwplannen al rekening mee worden gehouden. De verplichting geldt vanaf 10 maart 2020.